

- SÜRGÜNÜ PAYLAŞMAK • YUMUKTEPE KENT SOHBETLERİ: ÇAMLIBEL -SÜMERBANK'IN ÇIĞLIĞI
- AĞIZ TADINI YARINLARA TAŞIMAK • HUKUK SOHBETLERİ
- BEREKETLİ MELTEMLERİN LİMANI: ZEPHYRIUM • TAPTAZE • SAKİN KÖŞE • CARETTA • NE MUTLU!

**BİSİKLET SAYISI
MART 2021****Katkıda Bulunanlar:**

Alper Tolga Akkuş, Aysun Koç Aydoğan,
Ayşe Gül Yılğör, Bediz Yılmaz, Burçak Görel,
Can Gatenyo, Kader Çetintaş,
Mithat Fabian Sözmen, Nilüfer Gatenyo,
Onur Aytaç, Ulaş Bayraktar, Zafer Kayrak

İmtiyaz Sahibi:

Ayraç Kafe Eğitim Organizasyon
Tic. ve San. Ltd. Şti. adına
Sahibi: Ulaş Bayraktar

Adres: Güvenevler Mahallesi 18. Cadde
Düzgün Sitesi C Blok Dikenliyal
33090 Yenişehir/Mersin
Telefon: 0324 422 64 14

Tasarım

Nilgün Yardımcı

Yayın Türü

Kültürhane'nin süresiz ve ücretsiz yayınıdır.

Basım Yeri:

Bülent Şahin Matbaa Çankaya Mah.
4738 Sk. No:18/B Akdeniz/Mersin
Telefon: 0324 238 26 49
mail: bulentsahinmatbaa@gmail.com

www.kulturhane.org adresinden dergimizin
tüm sayılarını görüntüleyebilirsiniz.

**Kültürhane'nin etkinliklerinden
haberdar olmak isterseniz**

e-posta grubumuza üye olmak için
kulturhane@kulturhane.org
adresine bir mail

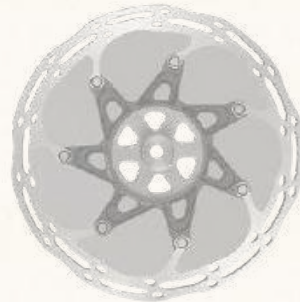
**Whatsapp iletişim grubumuza
üye olmak için**

0543 423 42 63 nolu telefona
bir whatsapp mesajı atabilirsiniz.

Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı
ile lisanslanmıştır.

4	Kültürhane'den Kısa Kısa
5	KHK Öyküleri > Sürgünü Paylaşmak
6	Yumuktepe Kent Sohbetleri > Çamlıbel: Mersin Aslına Rücu Eder Mi?
7	Fotoğraf Sohbetleri > Yitirilmiş Bir Değerin, Geçmişten Bugüne Uzanan Sesi: Sümerbank'ın Çiğliği
8	Ağız Tadı > Ağız Tadını Yarınlara Taşımak
10-11	Menü
13	Hukuk Sohbetleri > Masa da Masaymış ha
14	Mersin'de Evvel Zaman > Bereketli Meltemlerin Limanı: Zephyrium
15	Tarihte Bu Ay
16	Taptaze > Plastik Torba Kullanma-k Bez Torba Kullan-a-ma-mak
17	Sakin Köşe > Bahçecilik Devrimci Bir Harekettir
18	Caretta > Fukuşima'nın Yıldönümünde Akkuyu Gerçekleri
20	Ne Mutlu!

Malumunuz Kültürhane'nin varoluş ve ilerleyiş metaforlarından biri de bisiklet. Yapageldiklerimizin çoğu bisikleti iki teker üzerinde tutabilmek için pedal basmaya benziyor. Neredeyse dört senedir elimizin ve aklımızın erdiği, ayağımızın basabildiği pedalları bulmaya, onlara basmaya çalışıyoruz ki ayakta ve olduğumuz, inandığımız yerde kalabilelim.

Öte yandan belli bir hıza sahip bisiklet pedal basmanıza gerek kalmadan da ilerleyebilir. Hatta bisikletin en güzel sesini ancak o anlarda zincirin ruble dişlerinden akmadığı ama tekerin dönmeye devam ettiği o anlarda duyabilirsiniz. Gövde hub sesi denilen bu sese şimdiye kadar hiç kulak vermemiş olsanız bile eminim neden bahsettiğimi hemen hatırlayacaksınız.

Kültürhane'nin dijital ve basılı yayınları açısından da o sesi dinlemenin zamanının geldiğini hissediyoruz. Bir süre pedala basmayalım, sahip olduğumuz momentumun sesini, yankısını dinleyelim, biraz muhasebe yapalım istiyoruz.

Öyle ya, 2020 yılında başından beri hummalı bir şekilde hem dijital, hem de basılı yüzlerce içerik hazırladık, paylaştık. Dünyanın öbür ucundan yanıbaşımıza onlarca dostumuza, hemşehrimize, hocamıza Kültürhane'nin mikrofonunu uzattık, fezasını açtık.

Yalan yok, böylesi bir gidişata pek de hazırlıklı değildik. Yolun başındaki düşüncemiz, Kültürhane'nin fiziki etkinliklerini yayınlamak ve metinleştirmekti. Bir de Mersin'den mekan ve insan hikayeleri anlatmayı arzuluyorduk. Fakat pandemi ile birlikte tüm hazırlık-

larımız boşa düştü; kapanmalarla ne etkinlik kaldı ne de buluşma imkanı.

Hızla dijital buluşmalara kaydırdık emeğimizi. Çok geniş bir yelpazede konuda ve konuklarla çevrimiçi sohbetler düzenledik. Biz değil, herkes bu tip buluşmalara yöneldi ve haliyle bizim yaptıklarımız bu dijital içerik samanlığında toplu iğne başına döndü. Bu kadar zengin içeriği görsel ve kurgusal olarak daha nitelikli hale getirecek hazırlık ve birikimden mahrumduk. Menü-Dergi özgün içeriğimizi elinden geldiğince aktaran bir yayın oldu ama kapanmalar onun da dolaşımının çok sınırlı kalmasına yol açtı.

Geçen bir yılın çok hızlı bir değerlendirmesini böyle yapabileceğimizi düşünüyorum. Şimdi pedallara biraz daha az basma zamanı... Biraz tekerden gelen sesi dinleme, dinlenme ve yeni üretimleri planlama ve hazırlama dönemi.

Kültürhane Stüdyo'yu bir süre nadasa bırakalım dedik yani.

Kültürhane bizim, kent bizim. Daha yapacak çok işimiz, alacak çok yolumuz, basacak çok pedalımız var. Ama biraz nefeslenme ihtiyacı da aşkar. Bu yüzden bir süreliğine müsaadenizi istiyoruz.

İlk sayıyı bir denizcilik terimi ile "Vira" nidası ile açmıştık.

Bu -şimdilik- son sayıyı da aynı şekilde bitirelim.

FUNDO!

VivaMERSİN

Aysun Koç Aydoğan ve Ulaş Bayraktar'ın kah güldüren kah sinirlendiren ama hep kentin gündemini önemseyen gevezeliklerinin programı pazartesi mesailerini sürdürdü.

21 Şubat – 1 Mart – 8 Mart – 15 Mart

BİZE HER YER PARİS

Emre Ülker'le Paris'in yakın dönem mimari tarihine kısa bir yolculuk yaptıktan sonra kentin meşhur semtlerinden Saint-Germain des Pres'e ve kahvecilerine uğradık.

19 Şubat – 5 Mart – 12 Mart

SANATA DAİR

Emre Ülker, yönetmen, senarist ve tiyatro yazarı Michael Önder'i ağırladığı programda ilk uzun metraj filmi Taksim Hold'em'in macerasını, tiyatro oyunu Fanatik'i ve yeni projelerini konuştu.

26 Şubat

BİR TANI(DI)K NESNE

100Sene100Nesne Ansiklopedisi kapsamında her bölümde farklı bir konukla, konduğumuz seçtiği bir nesnenin tanıklığında ülke tarihini konuştuğumuz bir sohbet dizisine başladık. Bu dizi ile tarihin tanı(dı)k nesnelerinin izini sürmeye çalışıyor, nesnelerin tarih yolculuğunu bir bilen ağzından dinliyoruz.

SEVİLAY ÇELENK "TELEVİZYON"

Cumhuriyetin bu ilk asrını hangi nesne üzerinden okuyabileceklerini sormaya Sevilay Çelenk ile televizyon nesnesi üzerinden başladık. Televizyonun hayatımıza girişini, tarihi etkilerini, televizyon tarihini etkileyenleri kimi zaman siyaset sahnesinden kimi zamansa gündelik hayatın seyri üzerinden izledik.

MURAT MERİÇ "PLAK"

Sohbetlerimizin ikinci konuğu Murat Meriç, tanı(dı)k nesnemiz ise plak. Taş plaktan kasete, oradan CD ve müziğin elle tutulamaz hale gelişinin hikayesini dinledik; Türkiye tarihini plaklar üzerinden anlatabilmenin yollarını keşfettik.

MELEK GÖREGENLİ "BÜFE"

Tarihin tozlu raflarından çağırdığımız bir diğer tanı(dı)k nesnemiz Büfe, konduğumuz ise Melek Göregenli'ydi. Bir dönem için evlerin başkahramanı, aile varlığının yegâne sergi alanı büfelerin anlamına ve yolculuğuna kulak verdik.

SÜRGÜNÜ YAŞAMAK

Ayşe Gül Yılgör

<https://open.spotify.com/show/6CZAdMeV3rJ0oF5hlzdpmx>

Sevgili Eylem, Yasemin, Selim, Habibe, Aydın, Nil, Kıvanç, Meral, Zafer, Bediz, Bermal, Meltem, Hakan, Melehat, siz, bu kıymeti ölçülemez öyküleri yazdınız, bize de onlara ses vermesi düştü.

Beraberce itiraz ettik şiddete, orantısız güç kullanımına, savaşa, ölümlere, insanların ve kentlerin yok oluşuna... Yaşama hakkını, barışı savunduk. Hepimiz kendi duyarlıklarımızı da kattık bu ortak sebeplere ve "Bu Suça Ortak Olmayacağız" başlıklı bildiriye imzaladık. Kocaman bir tarihin küçücük bir noktasında tanıklığımızı gereğini yaptık...

Sonrası malum, akıl almaz bir hiddetin odağı olduk, hukuksuzluk ve keyfiyet yönü verdi yaşamlarımıza. Akademiden, yıllarca süren çabalarımızdan, ideallerimizden, öğrencilerimizden koparıldık. Bir kısmımız yerinden, yurdundan, ailesinden, sevdiklerinden, uzaklaşmak zorunda kaldı. Var olabilmek, akademik çalışma yapabilmek, araştırmalarını sürdürmek için gerekli koşulları yurt dışında sağlayabilenler için zorunlu sürgünlük koşulları başladı.

Akademisyenler için yurt dışı çalışmalar geliştirici, zenginleştirici zamanlardır, ama isteyerek, planlayarak gidiliyorsa... Arkadaşlarımız için hiç de öyle olmadı, ara-

tırma bursu bulabildikleri ülkelere, bursun başladığı zamanda gittiler, yeterince düşünmeden, hazırlanmadan, kalanları hazırlayamadan...

Kolay olmayacağını tahmin ediyorduk, ama olanın tahmin edebildiğimizden çok daha derin ve zor olduğunu öyküleri okudukça anladım. Önceden de bildiğim mücadeleci olduklarını, inatlarını, öfkeden güzelliğe devşirmelerini bir kez daha gördüm cümlelerinde. Okudukça gururlandım, uygulandım ama en çok da özledim...

Sevgili Eylem, Yasemin, Selim, Habibe, Aydın, Nil, Kıvanç, Meral, Zafer, Bediz, Bermal, Meltem, Hakan, Melehat, siz, bu kıymeti ölçülemez öyküleri yazdınız, bize de onlara ses vermesi düştü. Geri döndüğünüzde adlarınızın yazılı olduğu masalarda karşılıklı oturup uzun uzun konuşmayı hayal ediyorum, kah kocaman kahkahalarla, kah buğulanan gözlerimizle. Yazmadığımız öykülerimizi konuşalım içi sevgi ve umut dolu olan, hudut dışı, hudut içi, hudutları aşan, hudut tanımayan öykülerimizi...

ÇAMLİBEL: MERSİN ASLINA RÜCU EDER Mİ?

Mithat Fabian Sözen

<https://youtu.be/ez1eJsNGxi0>

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin Çamlıbel için kentsel tasarım projesi yaptığı günlerde Yumuktepe Kent Sohbetleri de geçmişi, bugünü ve geleceğiyle Çamlıbel'i konuştu.

"İlk defa Mersin'i gördüğümde, 1969 yılının yazında, Seksendörteveler'de baldız oturuyordum. Ayşe dedi ki 'Hadi gel mayolarımızı giyelim, plaja gidelim.' '69 yazında biz mayolarımızı giydik, yürüyerek Akdeniz Plajı'na gittik, 50 kuruşa denize girdik. Bunları hayal ederken gülümsüyoruz ama bir taraftan da içimiz cız ediyor."

***

Çamlıbel'in konuşulduğu Yumuktepe Kent Sohbetleri'nde Semih Vural'ın bu anlatımı bana ne kadar tatlı geldiye o kadar da uzak geldi çünkü bizim kuşağın hiç görmediği bir Çamlıbel ve Mersin'di bu. Düşünün Seksendörteveler'in bile tarihe karıştığı günlerdeyiz...

Tabii eski Mersin ya da onun önemli bir simgesi olarak eski Çamlıbel bir değil. Farklı dönemlerin farklı Çamlıbelleri var.

Vahap Kokulu'nun anlattığı gibi Levantenlerin yaptırdığı, bahçesinde tenis oynanan köşklere müessesem Çamlıbel zaman içerisinde yerini kilisenin küçültüldüğü, denizin doldurulduğu, villaların apartmanlara dönüştürüldüğü, turuncu ağaçlarının seyrekleştirildiği bir yere bıraktı.

"Çamlıbel'i kim yok etti" sorusuna "Biz yok ettik" yanıtını veriyor Kokulu ve müstakil evlerini kat karşılığı satanlara gönderme yapıyor. Ancak Çamlıbel apartmanlı haliyle de kent için önemli bir muhitti, bir merkezdi. Eskiye göre farklı bir yerdi elbette ama bu, Tuncer Özmen'in mevcut ekonomik düzen içinde bir "doğa olayı"

olarak tanımladığı kentlerin hızlı dönüşümünün içerisinde bir süreçti. (Hatta bana sorarsanız bizim gördüğümüz Çamlıbel eskiye göre daha canlı, daha kapsayıcı, daha demokratik bir yermiş.)

Çamlıbel'in bugün geçmişe kıyasla تنها, handiyse ölü bir halde olması da bu sürecin parçası. Şehir başka araçlarla başka yerlere doğru büyürken Çamlıbel'e ihtiyaç duymaz oldu.

Çamlıbel'i önce zenginlerin villalarıyla sonra üst-orta sınıfın apartman daireleri ve dükkanlarıyla donatan kanun bu kez onun aleyhine işledi. Neticede Mersin güzel ve eski bir merkezini kaybetmediyse de unuttu.

"Geri dönüş mümkün mü" sorusuna farklı yaklaşımlar var. Semih Vural ve İrfan Tümer bu konuda daha karamsar, hatta Vural "Ölüyü diriltmeye gerek var mı" diyor. Eski kentin bulunduğu tüm alanın toptan planlanması gerektiğini söylüyor ancak hayal kırıklığıyla neticelenen eski örnekleri hatırlatıyor.

Müzmin iyimser Ulaş Bayraktar ise değişen konjonktüre vurgu yapıyor. Açık havanın, küçük esnafın, "15 dakikalık mesafede tüm işlerinizi halledebildiğiniz kent" in önemini anlaşıldığı bu dönemde şehrin dinamiklerinin Çamlıbel'i yeniden önemli kılacağını, bir başka deyişle Mersin'in aslına rücu edeceğini umuyor. Bu kapsamda Büyükşehir Belediyesi'nin başlattığı kentsel tasarım yarışması da kuşkusuz önemli bir fırsat.

***

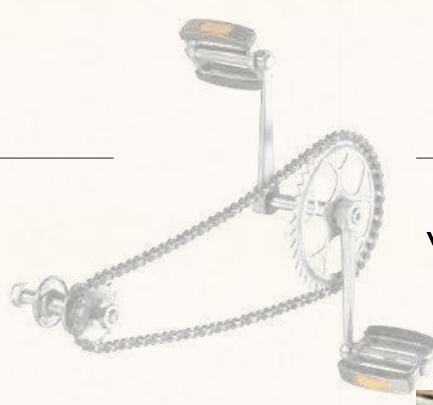
Sona gelmişken başa dönelim! Semih Bey, '69 yazından başlayınca aklıma Çamlıbel'in Çamlıbel olduğu günlerin meşhur şarkıcısı Bryan Adams'ın "69 yazı" şarkısı geldi ve bazı sözlerin konumuzla ne kadar ilgili olduğunu hatırlatmadan edemedim:

"Ve şimdi zaman değişti

İzle gelip geçen her şeyi

Bazen o eski gitarımı çaldığımda

Düşünüyorum seni ve nelerin yanlış gittiğini..."

YİTİRİLMİŞ BİR DEĞERİN, GEÇMİŞTEN BUGÜNE UZANAN SESİ: SÜMERBANK'IN ÇIĞLIĞI

Burçak Görel

<https://youtu.be/2-YTPotd0L0>

Fotoğraflarda Sümerbank emekçilerinin elleri, yüzleri... Bir devrin hikâyesi saklı. Zaman durmuş sanki bir akşam paydos edilmiş, ertesi gün yeniden işe gidilmiş gibi...

Bazı mekânlar vardır ki insanlar gibidir. Doğar, yaşar ve ölürlər. Yaşanmışlıkları, yaşattıkları ve anıları vardır. Arkasından hatırlayanları... İz bırakırlar. Bıraktığı izi takip etmek, bir belleği canlandırmak demektir. O ize yolu düşmüş insanlara dokunmak, onları anlatmak, belgelemek ve yaşatmak. Bu yolda harcanacak hatırı sayılı bir emek ve olabilecek en güçlü yol ile: Fotoğraf.

Bu fotoğraflardan bazıları bugünlerde Kültürhane vitrininde ağır-lanıyor. Nilgün Yardımcı'nın küratörlüğünde gerçekleşen ikinci sergide Turhan Keskin'in objektifinden Nazilli Sümerbank Fabrikası'nı ziyaret ediyoruz. Cumhuriyet tarihinin en önemli kurumlarından; fabrikadan öte finansal, kültürel, sosyal bir yaşam alanı olan Sümerbank, sadece dört duvarıyla değil, emekçileriyle, anılarıyla, eşyalarıyla karşımıza çıkıyor. Sanat değerinin yanında eşsiz bir belge niteliği sunan fotoğraflar Sümerbank'ın mazesini sonsuzluğa mâl olmuş bir manzarayla gözler önüne seriyor. Uzun yıllar emek verdikleri fabrikaya, bir maziye canlandırırncasına yeniden giren Sümerbank emekçilerinin çığlığıyla.

Fotoğraflarda Sümerbank emekçilerinin elleri, yüzleri... Bir devrin hikâyesi saklı. Zaman durmuş sanki bir akşam paydos edilmiş, ertesi gün yeniden işe gidilmiş gibi... Mesela İlhan Bey, dokuma atölyesinin ortasında; eli belinde dimdik duruyor. Sıra sıra makineler insana fabrikanın işler halindeki halini düşündürüyor. Şimdiyse bu yalnızlık, hüzn, öfke... Turhan Keskin yüksek kapasiteli fırınların başında. İsimleri Ayşe ve Zeynep. Gülay Hanımın elinde bir basma parçası. Sanki yepyeni. Dokunuyor ona; eski bir dostla karşılaşmış gibi. Bir dönem tüm Türkiye'yi giydiren güzelim Sümerbank'ın hazin öyküsünü onun gözlerinden ve ellerinden izliyoruz. İlhan bey, yaka kartı ile karşımızda. Yaka kartı tertemiz. Gömleği

ütülü. Özenle saklanmış. Alın teri gözyaşı ile karışmış. Bir başka karenin kahramanı Rus mimar İvan Nikolayev ile Turhan Keskin'in işbirliğinde saklı. Nikolayev tarafından mekânın her yerine sızabilecek şekilde tasarlanan ışık, Keskin'in objektifi ile buluştuğunda sanki bir mekân değil, bir dönem aydınlanıyor. Bu karede çığlık, pencerelerin kenarından sarkan örümcek ağlarından yükseliyor.

Sümerbank'ın Çığlığı, yitirilmiş bir değer geçmiştten bugüne yükselen çığlığı. Dört duvara can vermiş emekçilerin ellerinden, alın terinden, bakışlarından dökülüyor fotoğraflara bu çığlık. Bir mekânı fotoğraflamanın ötesinde olan bu özel çalışma, insan-mekân ilişkisini pekiştirirken belleği taze tutacak, onu yeniden canlandıracak bir işe imza atıyor.

Sümerbank'ın Çığlığı 11 Nisan'a kadar Kültürhane vitrininde ağır-lanıyor. Dört duvara sığdırılabileceklerin sınırlarını zorlamış bir mekân, yaşatılmaya çalışılan bir başka mekânın belgelerine, anlarına ev sahipli yapıyor. Yanı açık olarak kurgulanmış sergide fotoğrafların hikâyesini, fotoğrafların yanına yerleştirilmiş karekodlar sayesinde Turhan Keskin'in sesinden dinleyebilirsiniz. Sadece Nazilli'nin değil, Türkiye'nin gelişiminde de çok önemli roller almış bir sanayi tesisinin yıllar sonra emektarları ile buluşmasının bir çığlığa dönüşen duygusal anlarına hepiniz davetlisiniz.

Dipnot:

Turhan Keskin'in anlatımıyla Sümerbank'ın Çığlığı

Fotoğraf Sohbetleri:

<https://www.youtube.com/watch?v=2-YTPotd0L0&t=3185s>

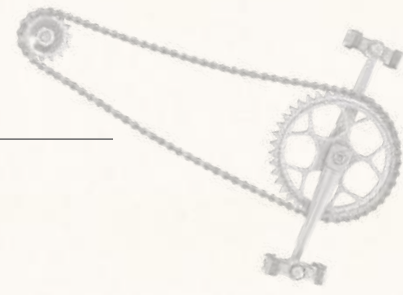
Didem Danış ile Anadolu'da #Sümerbank Fabrikaları

Kültürhane Kent Rasathanesi Özel:

<https://www.youtube.com/watch?v=xPN39JwKCs&t=261s>

AĞIZ TADINI YARINLARA TAŞIMAK

Zafer Kayrak @mezeterapist

Ben evime giderken kendim için aldığım tek porsiyonluk balığı, tanı misafiri gibi geliveren 5 arkadaşımı besleyecek kadar mezeye çevirebildiğim gün aşçı oldum. Bana/bize düşen ağız tadını bir kültür olarak yarınlara taşımak, geliştirmek.

Merhaba, ben Zafer Kayrak. Kendimi meze-terapist olarak görüyorum. Neden mi?

Meze adı gereği küçüktür ve tadımlıdır. Meze doyurmaz! Çünkü meze beslenmedir. Bu farkı başka bir yazıda/sohbette daha geniş paylaşırsınız. Mezenin diğer bir özelliği ise ortaya servis edilmesidir. Ki bence Anadolu halk sofrasının temelidir ortadan yemek, paylaşmak. Bunun için meze Anadolu'dur. Ben evime giderken kendim için aldığım tek porsiyonluk balığı, tanı misafiri gibi geliveren 5 arkadaşımı besleyecek kadar mezeye çevirebildiğim gün aşçı oldum.

15 yaşına kadar bayılarak yediğim bulgurun tadını bulamadığım gün, anladım yemeklerin yerel ürünlerle yapılması gerektiğini. Çocukluğumda karasabanla ekip, orakla biçtiğim buğdayın adının KARAKILÇIK olduğunu öğrendiğim gün anladım atalık tohumdan yemek yapmam gerektiğini. Zira damak tadı denen şey annenizin ve sosyal çevrenizin yapı taşlarıyla örülü. Bana/bize düşen bu ağız tadını bir kültür olarak yarınlara taşımak, geliştirmek. Bu nedenle mezelerimde en çok babaannemin ataksız mutfak yapısı vardır.

10 yıldır gıda sektörünün içinde ve sürekli araştıran bir aşçı oldum. Her geçen gün, hiç duymadığım geleneksel bir Tarsus yemeğiyle tanışabiliyorum. Bu durum benim için heyecan verici. Geleneksel yemeklerde en çok ilgimi çekenler, doğal olarak ataksız mutfak ve dönüşüm ile hazırlanmış yemekler oluyor. Vartabit paça bu şekilde üretilmiş yemeklerin en bilinmeyeniyi diyebiliriz. Çünkü günümüz Tarsus lokantalarında veya evlerinde sıkça rastlayamayacağınız bir yemek. Anadolu Ermenilerinin perhiz yemeklerinden birisiymiş.

Bir gün önce ana yemek olarak hazırlanan etsiz kuru fasulye yemeğinin ikinci gün farklı bir formda tatlandırılıp sunulması. Ben çalıştığım işletmelerde ve yaptığım atölyelerde daha çok meze olarak tanıttım bu yemeği. Buyrun gerekli malzemeler ve hazırlanışı, şimdiden afiyet olsun.

Gerekli malzemeler (4 porsiyon için):

- 150 gr haşlanmış kuru fasulye
- 1 çay bardağı tahin
- 2 diş sarımsak
- Yarım limonun suyu
- 5 dal maydanoz
- 1 tatlı kaşığı pul biber
- 2 kaşık biber salçası
- 4 dilim kuru ekmek tercihen ekşi mayalı

Hazırlanışı:

Ekmek dilimleri ayrı tabaklara küp küp doğranır. Tahin ılık su ve limon suyu ile akışkan hale gelinceye kadar açılır, sarımsaklar dövülerek tahine eklenir. Haşlanmış fasulyeler tahin sosu ile harmanlanıp dilimlenmiş ekmeklerin üzerine yığılır. Yağda kavrulan salçaya pul biber ve ince doğranmış maydanoz eklenerek, süslenip servis edilir.

KÜLTÜR HANE SANAL FEZA

Kültürhane bir feza çünkü fiziki mekanında yüz yüze gerçekleşen etkinliklerin ve sanal olarak düzenlenen yayınların birçoğunun kayıtları internet üzerinden erişime açık. Güncellenen tasarımıyla web sayfamız yenilendi. Menüümüzdeki lezzetler, yayınların linkleri, kütüphanemizdeki kitaplar ve Mersin Ansiklopediniz bir tık uzağınızda. Bekleriz...

menü

Atıştırma Alışkanlıkları

- Kaşarlı tost ..... 12₺
- Beyaz Peynirli Tost ..... 12₺
- 3 Peynirli Tost ..... 13₺
- Karışık Tost ..... 15₺
- Peynirli Sandviç ..... 15₺
- Peynirli / Jambonlu Sandviç ..... 16₺

Makarnalar

- Domatesli Makarna ..... 20₺
- Kremalı Peynirli Makarna ..... 20₺
- Kremalı Mantarlı Makarna ..... 20₺

Salatalar

- Akdeniz ..... 20₺
- Ton Balıklı ..... 26₺
- Hellim Peynirli ..... 26₺
- Kinoa Salatası ..... 26₺
- Karışık Baklagil Salatası ..... 26₺

Omletler

- Mantarlı Omlet ..... 15₺
- Otlu Omlet ..... 15₺
- Peynirli Omlet ..... 15₺

Tuzlular

- Günün Böreği ..... 10₺
- Poğaç (Adet) ..... 3₺
- Kurabiye Tabagı ..... 8₺

Glutensiz Lezzetler

- Şekersiz Glutensiz Kek ..... 9₺
- Glutensiz Poğaç ..... 3₺

Tatlılar

- Mozaik Pasta ..... 15₺
- Tiramisu ..... 15₺
- Cheesecake ..... 19₺
- Günün Keki ..... 9₺
- Magnolia ..... 15₺
- Elmalı Kurabiye ..... 3₺

Soğuk İçecekler

- Menta Gazoz ..... 5₺
- Limonata ..... 13₺
- Erikli Limonata ..... 13₺
- Reyhan Şerbeti ..... 9₺
- Smoothie ..... 13₺
- Muzlu Süt ..... 14₺
- Sade Soda ..... 5₺
- Meyveli Soda ..... 6₺
- Churchill ..... 7₺
- Su ..... 2,5₺

Kahveler

- Türk Kahvesi ..... 10₺ - 14₺
- Demleme Kahve ..... 12₺
- Zapatista Kahve ..... 15₺
- Americano ..... 12₺
- Espresso ..... 12₺
- Cappuccino ..... 14₺
- Caffe Latte ..... 14₺
- Latte Macchiato ..... 14₺
- Buzlu Kahve ..... 14₺

1 gün önceden
sipariş verdiğinizde
kurabiye, kek
ve pastalarınızı
seve seve hazırlarız.

Sıcak İçecekler

- Sahlep ..... 14₺
- Sıcak Çikolata ..... 14₺
- Ballı Tarçınlı Süt ..... 14₺

Çaylar

- Hopa Çay ..... 4₺ - 6₺
- Bitki Çayları ..... 13₺
- Ada Çayı ..... 13₺
- İhlamur ..... 13₺
- Yeşil Çay ..... 13₺
- Kış Çayı ..... 13₺

ALASIYA KAHVE KARTLARI

Kültürhane'de artık kahvelerin tadı farklı...

Sizi taze çekilmiş buram buram kokan kahve çekirdeklerinin enfes kokusuyla, lezzetli kahve çeşitlerimizi tatmaya davet ediyoruz. Nefis kahvenin kokusunu alır gibiyse, siparişleriniz için hazır olduğumuzu söyleyelim...

10 kahve için hazırlanan Alasiya Kahve kartlarımızla 'veresiye' ilişkisini tersine çeviriyoruz.

Bu kartlarla kahvelerimizi peşinen alabilir, hediye edebilir ya da ihtiyacı olanlar için askıya bırakabilirsiniz. Kartınızın karşılığında ikramımız olan 11. kahvenin tadını çıkarmaya ayrıca bekliyoruz...

MERSİN'DE EVVEL ZAMAN

BEREKETLİ MELTEMLERİN LİMANI ZEPHYRIUM

Mithat Fabian Sözmen

Evvel Zaman'da Mersin'i hep kentin Tanzimat Fermanı sonrasına denk gelen "yeniden kuruluş" sonrası tarihiyle ele aldık. Oysa o kent de Zephyrium'un kalıntıları üzerine inşa edilmişti.

"Önce Yumuktepe vardı" sonra Zephyrium. Milattan önce binlerce yıl boyunca Yumuktepe etrafında gelişen uygarlığın merkezi Roma İmparatorluğu'nun kuruluşuna denk gelen yıllarda Zephyrium adlı liman yerleşiminde toplanmıştı. Bugünkü Mersin kent merkezi ya da Çamlıbel'di Zephyrium.

Adını antik Yunan mitolojisinde rüzgarları (Anemoi) yaratan şafak tanrıçası Eos'un evlatlarından, batı rüzgarı Zephyrus'tan alıyordu. Mersinlilerin özellikle bahar ve yaz aylarında hissettiği meltemlerin uğrak yeri.

Trakya'daki bir mağarada yaşadığı düşünülen, rüzgarların en naziği ve çapkını Zephyrus'un baharın habercisi olarak görülen bereketli esintileri, Zephyrium'u Doğu Akdeniz'in önemli limanlarından biri yapıyordu.

İsa'dan sonra buralar, Roma'nın hüküm sürdüğü ve Hristiyanlığın hayat bulmaya çalıştığı yerlerdi. 117-138 yılları arasında hüküm süren Roma İmparatoru Hadrianus'un ziyareti sonrası Hadrianopolis (Hadrian'ın kenti) adını aldı. Ancak Zephyrium adı ortadan kalkmadı özellikle erken Hristiyanlık döneminin kayıtları ismin kullanıldığını gösteriyor.

Büyük Takibat (303-313 yılları arası) şehitlerinden Tatian (Aziz Dulas) Zephyrium'luydu ve

dini için Vali Maximus'a karşı gelmiş, işkencede öldürülmüştü.

Hristiyanlığın hoşgörüsüyle karşılanmaya başladığı 313 Milano Fermanı ile Roma'nın Hristiyanlığı resmen benimsediği 379 yılına kadar Zephyrium, Tarsus Başpiskoposluğu'na bağlı bir piskoposluk olarak hareketin Kilikya'daki sembolik merkezlerinden biri olarak anılıyordu.

Din eksenli çatışmaların Zephyrium'a etkisi 5. yüzyılda da devam etti. Zephyrium Piskoposu Zenobius, aforoz edilen Konstantinopol Patriği Nestorius'u desteklediği için sürgüne gönderildi.

6. yüzyıl önce Pompeiopolis'e büyük zarar veren deprem ardından veba salgınıyla Zephyrium'u güçten düşürdü. Hemen ardından Sasanilerin ve Arap Müslümanların akınları başladı. Ebu Ubeyd komutasındaki Araplar 639'da Tarsus ve Pompeiopolis'e kadar geldi. Ancak bölge artık eski öneminden uzaktı ve bu hal, yüzyıllar boyunca devam etti. Ta ki 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar...

Evvel Zaman köşemizde Mersin'i hep kentin Tanzimat Fermanı sonrasına denk gelen "yeniden kuruluş" sonrası tarihiyle ele aldık. Oysa o kent de Zephyrium'un kalıntıları üzerine kurulmuştu. Büyük bir zenginliğin mirasçısı olduğumuzu unutmamamız dileğiyle...

TARİHTE BU AY / MART

1 Mart 1920

Arsılköy (Efrenk) Mustafa Nail ve Müfrezesi tarafından kuruldu.

Mart 1935

Memleketin birçok yerinde olan grip salgını Mersin'de de başladı. Halk arasında ve okullarda gribal duruma rastlanmış olduğundan Sağlık Müdürlüğü tedbirler almaya başladı. Sağlık Müdürü Vekil Doktor Nazif okulları gezerek öğrencileri muayene etti. Muayenelerden sonra vakaların artış göstermesi halinde okulların ve umumî yerlerin tatil edileceği açıklandı.

Mart 1935

Sümerbank'ın Nazilli'de kuracağı Mensucat Fabrikasının projeleri ile uğraşmak üzere Moskova'dan Mersin'e gelen ve Sovyet Konsolosluğu Ticaret Mümessilliği dairesinde çalışan 5 kişilik Sovyet fen heyeti önce Ankara'ya sonra Nazilli'ye gidecektir. Bu çalışmaların öncesinde Sümerbank Umum Müdürü Nurullah Esat Sümer Ankara'dan Mersin'e gelerek kurulacak 6 kişilik ekiple görüşmeler yapacaktır.

6 Mart 1938

İdman Yurdu ile bir Alman takımı karşılaştı. İdman Yurdu 1-6 ile misafir futbolcuları yendi. Yurt binasında futbolculara bir çay ziyafeti verildi.

24 Mart 1987

Akdeniz bölgesindeki şiddetli yağışlar, dolu ve fırtına Mersin ve yöresi sera üreticilerine büyük maddî zarar verdi.

7 Mart 1989

Loto'da 8 bilen Mersinli talihli 551 milyon kazandı.

19 Mart 1993

Yeşiller ve SOS Akdeniz Bürosu tarafından Akkuyu'da yapılması planlanan nükleer santrali protesto etmek amacıyla bayramda 3 günlük bayram gezisi düzenlendi.

27 Şubat 1993

Mersin Hilton Oteli iflas etti.

Sipariş üzerine size özel

HAVUÇLU
KEK
45 tl

POĞAÇA
1kg 30 tl

GLUTENSİZ
KEK
45 tl

ELMALI
KURABIYE
1kg 45 tl

PLASTİK TORBA KULLANMA-k BEZ TORBA KULLAN-a-ma-mak

Nilüfer - Can Gatenyo © gattinitaptaze

Plastiğin varlığını yadsımıyoruz. Zararlarına rağmen kolaylaştırıcılığını görüyoruz. Sorun bizim kesip atmamızla çözülmüyor, onu da biliyoruz. Gerçekleşebilecek alternatif öneriler sunmak istiyoruz.

Biz işin içinden çıkamadık. Bir de sizinle paylaşalım: TapTaze'de ürün teslim alınırken her gün en az 100 plastik torba (naylon poşet) alınıyor... Bu sayıyı azaltamıyoruz. Bez torba da satılıyor ama naylon, açık ara önde. Aklımız hep çözüm arayışında ama henüz parmağımızı şaklatıp "buldum!" dedirten o sihirli formülü bulamadık. Ne sinsi bir bağımlılıkmış bu naylon torba meğer... Bünyemize öyle bir nüfuz etmiş ki en çevreci olanlarımız bile kökten söküp atamıyor içinden.

"Naylon poşeti hepten kaldırsak mı?" gibi radikal çözümler de konuşmuyor değiliz. Fakat sağlıklı, temiz gıda arayışıyla TapTaze'ye gelenler kendi torbası yanında değilse kasada torbasız kalakalsın ya da bez torba almaya mecbur olsun istemiyoruz. Amaç cezalandırmak değil. Plastiğin varlığını yadsımıyoruz. Zararlarına rağmen kolaylaştırıcılığını görüyoruz. Sorun bizim kesip atmamızla çözülmüyor, onu da biliyoruz. Gerçekleşebilecek alternatif öneriler sunmak istiyoruz.

Mesela plastikleri "vazgeçilebilir- vazgeçilemez" diye sınıflasak... Pandemiye gördük ki sağlık nedeniyle bazı plastiklerden vazgeçmek zor. Bir de salt konfor amaçlı plastikler var. Market poşetleri işte bunlardan. Tek işlevi ürünü eve taşımak olan bu torbaların yerine, plastik olmayan envai çeşit gereç koyabiliriz: Bez/kağıt/elyaf torba, file, sepet, kutu vb. Ama naylonun konforundan vazgeçemiyoruz.

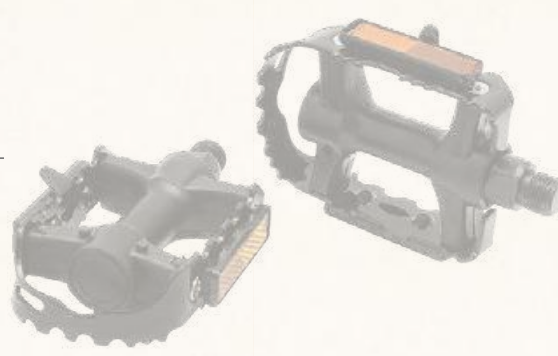
Elimizi vicdanımıza koyup düşünelim: tıbbî eldiven mi; market poşeti mi? Aslında çoğumuz naylon poşeti hayatımızdan çıkarmaya istekliyiz de bunu adamakıllı organize edemiyoruz sanki. Unutuyoruz, çamurlu ıspanakla ekmeği aynı torbaya koymak istemiyoruz vs... Naylon kullanmak için hep bir bahanemiz oluyor.

Peki, ne yapsak da ona ihtiyaç duymasak?

1. Farklı amaçlara yönelik birden fazla taşıma gereci (torba, file, kutu, vs.) edinebiliriz.
2. Taşıma gereçlerini akşamdan hazırlayıp, kapının yanına, cebimize, çantamıza koyabiliriz.
3. "Unutma!" listemize ekleyebiliriz
4. Taşıma gereçlerimizi arabaya, işyerine, çantalarımıza, ceplerimize paylaştırıp, her an elimizin altında olmalarını sağlayabiliriz.
5. Gerektiğinde "ödünç torba" isteyebiliriz.

Ne dersiniz? Biraz dikkat, biraz yardımlaşma, azıcık üstünde durmakla olur bu iş, değil mi? İstisnalar da olur elbet. Mesela TapTaze'ye geldiğinizde "Torbalarım dolu. Ekmek koyacak yer yok" dersiniz; biz seve seve "ödünç torba" veririz.

Dileğimiz o ki ister yanınızda getirin, ister satın alın, ister ödünç isteyin... yeter ki naylon torba kullanmayın.

BAHÇECİLİK DEVİRİMCİ BİR HAREKETTİR

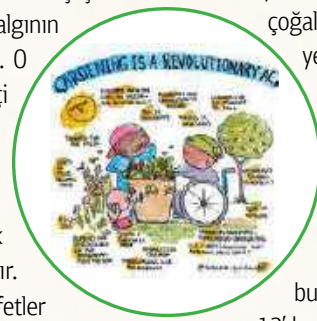
Bediz Yılmaz © bediz_ylmz

Ekonomik kriz, savaş, kuraklık, deprem-sel gibi afetler veya salgın hastalık zamanlarında, kısacası alıştığımız gıda tedarik zincirinde aksamalar yaşandığı durumlarda, yürüme mesafesinde yapılan gıda üretimi hayat kurtarıcı olur.

Sakin Köşe'yi yazmaya ilk başladığımda yani bundan tam bir sene önce, Koronavirüs salgını henüz başlıyordu. Büyük bir şaşkınlık ve korku vardı, hemen evlere kapandık. Ama salgının bu kadar uzun süreceğini sanırım beklemiyorduk. O günlerde kaleme aldığım 2. yazımda, sevgili Çiftçi Ali Abi'nin mektubundan hareketle kentlerde yaşayan insanlar olarak evlerimize yakın yerlerde bahçecilik yapmanın bu tür kriz dönemleri için ne kadar hayati olduğunu yazmıştım. Şimdi artık zannederim bunun herkes daha fazla farkındadır. Ekonomik kriz, savaş, kuraklık, deprem-sel gibi afetler veya salgın hastalık zamanlarında, kısacası alıştığımız gıda tedarik zincirinde aksamalar yaşandığı durumlarda, yürüme mesafesinde yapılan gıda üretimi hayat kurtarıcı olur.

Bu faaliyeti hobi bahçelerinde tek başımıza da yapabiliriz (Belediyeler bunun için bir miktar alan sağlıyor), semt bostanları da kurabiliriz (İstanbul'daki Kuzguncuk Bostanı veya Adana'daki Halet Çambel Bostanı gibi), kentsel tarım yapan kolektif yapılardan (Mezitli Solinova Kooperatifi gibi), veya kente yakın yerlerdeki çiftçilerden alışveriş edebiliriz (Mersin'de Ebru's House, Şemsa Pozcu

Organik veya Adana'da Çiftçi Ali gibi), gıda toplulukları vasıtasıyla aracısız yerel üretimleri destekleyebiliriz (Çitta gibi)... Örnekler çoğaltılabilir. Tek bir ilke bize yol göstermeli: uzakta bir yerde, kimyasal destekleriyle, mevsimi dışında yapılan ve kamyonlarla taşınarak getirilen ürünleri değil, yerelde ve zehirsiz olarak, doğanın bütün dengelerine saygı içerisinde üretilmiş ürünleri almak, veya mümkünse üretmek. İnanın bu tür bir üretim ne kadar küçük ölçekli olursa olsun, bahçecilik devrimci bir harekettir. Nitekim Brenna Quinlan bu sayfadaki çiziminde bunu anlatıyor (saat yönünde, 12'den başlayarak): bahçecilik, doğa ile olan bağımızı yeniden kurar; yeni beceriler kazanmamıza yardımcı olur; gıdaya olan bakışımızı değiştirir; takas ve cömertliği destekler; dışarı çıkmamıza vesile olur; bireyleri-haneleri-toplulukları güçlendirir; (ruhumuza) iyi gelen bir serbest zaman faaliyetidir; karbonun gömülmesini sağlar; mikrobiyomu kuvvetlendirir; plastik veya kimyasal içermez; endüstriyel gıda sistemine olan bağımlılığımızı azaltır; toprağı canlandırır; bedava organik gıda sağlar; ihtiyaçlarımızı kendi başımıza gidermeyi öğretir; D vitamini almamıza aracılık eder; fitness salonu, doktor ve psikologdan ucuzdur.

FUKUŞİMA'NIN YILDÖNÜMÜNDE AKKUYU GERÇEKLERİ

Alper Tolga Akkuş

12 Mart tarihli Caretta Ekolojik Ahval'i 2 Mart'ta kaybettiğimiz nükleer karşıtı aktivist Perihan Pulat'ın aziz hatırasına ithaf ediyoruz.

Gelin zamanda kısa bir yolculuk yapalım ve bugünden 10 sene öncesine gidelim. "Nükleer santral bu ülkeye gerekli" söylemleri arasında Ecevit hükümeti tarafından rafa kaldırılan Akkuyu Santrali projesi yeniden o raftan indiriliyor. Nükleer karşıtların "Ama Çernobil..." isyanına, "O Rusya idi, o zaman dağılma dönemi idi.. vs.. idi" yanıtları veriliyor. Nükleerin güvenli bir enerji elde etme modeli olduğuna delalet olarak ise sürekli Japonya örneği gösteriliyor. Ve tarihler 11 Mart 2011'e geliyor...

Sonrası hepimizin malumu. O, nükleer destekçilerine yıllardır kalan olan Japonya'nın Fukuşima eyaletinde bir deprem, onun tetiklediği bir tsunami ve akabinde etkileri binlerce yıla yayılacak Fukuşima Daichi Nükleer Santral Felaketi yaşanıyor.

Şimdi de gelin günümüze, Mart 2021'e dönelim. Fukuşima'nın 10. yıldönümüne bir kala. 10 Mart Çarşamba günü Akkuyu Nükleer Santrali'nin üçüncü reaktörünün temeli online bir törenle, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Putin'in ekran tanıklığında atılıyor.

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu!...

Caretta'nın 26. programında bu absürtlüğe nükleer karşıtı aktivizmin yarım asırlık iki çınarı Dr. Ful Uğurhan ve nükleer fizik uzmanı Prof. Hayrettin Kılıç ile yanıt aradık.

Fukuşima'yı anlattı Hayrettin Kılıç, felaketin halen devam ettiğini,

kaza sırasında eriyen çekirdekleri soğutmak için bugün bile okyanustan milyonlarca galon su çektiklerini, kaza gününe kadar 54 nükleer reaktörü ile dünyaya 'ilham'! olan Japonya'nın o günden bu zamana 50 reaktörü devre dışı bırakmış olmasına karşın herhangi bir enerji problemi ile karşılaşmadığını, nükleer teknolojinin hayata geçirilmesindeki tek amacın nükleer silahlar için gerekli plütonyumun kuluçka makinelerini meydana getirmek olduğunu...

Nükleer karşıtı aktivizmden söz etti Ful Uğurhan, nükleer karşıtı mücadeleye destek verenleri anmışken üç yıl önce hayata veda eden Arslan Eyce'ye de bir parantez açarak, Mersin Nükleer Karşıtı Platformun (NKP) 2021 yılı Fukuşima yıldönümü ve hükümetin Akkuyu'da üçüncü reaktörün temeli atma programına dair gerçekleştireceği etkinliklere dair bilgi paylaşarak, Mersin'in nükleer karşıtı mücadelesinin 45 yıldır aynı canlılıkta devam ettiğini dünyada başka örneği var mıdır imlecini de ekleyerek.

Nâzım'ın Hiroşima anısına dizeleri ile bitirelim...

"Kapıları çalan benim,
Kapıları birer birer
Gözünüze görünemem,
Göze görünmez ölümler"

100 sene
100 nesne

Nesneler konuşuyor, asırlık Cumhuriyet'i anlatıyor.

100 Sene 100 Nesne nedir?
Alternatif bir tarih ansiklopedisi;
Nesneler üzerinden
Cumhuriyet'in ilk asrını anlatma girişimi;
Bildiğimiz ansiklopedilerden farklı;
Türkiye'nin toplumsal tarihi 100 önemli nesneyi
merkeze alarak anlatılacak.
Ve ansiklopedi çevrimiçi olacak.

100sene100nesne.com

100sene100nesne

100sene100nesne

100sene100nesne

100sene100nesne

NE MUTLU

Mithat Fabian Sözmen

Neyse ki Kültürhane pandemide de bahanelere sığınmadı. Zoom etkinlikleri, Şinasi Develi Kent  d l , sinema gösterimleri, onlarca program, sefer tası, sergiler... Kente, kentlilere farklı boyutlarda o kadar fayda sağladı ki...

Hil l'le İstanbul'dan yorulup da "Mersin'e mi gitsek" diye düşünmeye başladığımızda "Mersin'e taşınmanın artıları" listesinin ilk sıralarında "Kültürhane" vardı.

Kültürhane'yi ve onu var edenleri zaten tanıyorduk, Mersin'e yakın dönemdeki birkaç geliş-gidişimizde de mek na uğrama fırsatı bulmuştuk. Gördüklerimiz yeterliydi. Mersin bizim için biraz dinlenme, biraz eř-dost ziyareti, biraz da Kültürhane olacaktı.

+++

Mersin'e varır varmaz hayatımızda Kültürhane'nin rolünü büyütecek tesadüfler gelişti. Elinizde tuttuğunuz dergiyi de içinde barındıran bir dizi kültürel üretimi hayata geçirmemizi sağlayacak Ulaş'ın "jourbanism" macerası kapsamında "Hane" elemanı oluverdim.

Yoğunlaştırılmış Kültürhane serüveni, tarihe meraklı bir gazeteci olarak bana doğup büyüdüğüm şehrin geçmişine dalma fırsatı verdi. 13 ay boyunca kent tarihinin dehlizlerinde dolaşıp kentimi daha yakından tanımanın mutluluğuna erişirken bunu başkalarıyla

da paylaşmış oldum. Attığımız tohumlar, umuyorum, Mersin Kent Ansiklopedisi'nin de aktif hale gelmesiyle çok daha doyurucu meyveler verecek.

+++

Pandeminin bir çuval inciri mahvetme girişimi, insanlığa verdiği toplam zararın yanında deveye kulak biti elbette. Ben  yle çok ah vah eden, değiştirmeyeceğim şeylere takılan biri değilim. Yine de şahsen Covid-19'un çok daha verimli ve eğlenceli bir Mersin&K lt rhane yılına verdiği zarara yanmadan edemiyorum. Ne zaman bu belaya bir lanet okuyasım gelse bir de bu bahaneye sığınıyorum.

Neyse ki Kültürhane pandemide de bahanelere sığınmadı. Zoom etkinlikleri, Şinasi Develi Kent  d l , sinema gösterimleri, onlarca program, sefer tası, sergiler... Kente, kentlilere farklı boyutlarda o kadar fayda sağladı ki...

Ne mutlu Mersin'e böyle bir dayanışma mekânı var, ne mutlu bana, buraya katkıda bulunma fırsatı yakaladım.

Sevgiyle.